

Yângâ tî mamâ mbětî nî : Angelë

N° ICC-01/14-01/18

Längö nî: **11 nabändurü 2018**

Längö tî puse mbětî sô azî mbâgë nî: **17 nabändurü 2018**

KUBÛ TÎ KÖZOKWA II

Na yâ ni mo wara :

Pakara Zûzi Antoine Kesia-Mbe Mindua, Zûzi-Mokönzi

Yäpakara Zûzi Tomoko Akane

Pakara Zûzi Rosario Salvatore Aitala

SÊNDO NA KÖDÖRÖSÊSE TÎ BÊAFRÎKA II

LÖKPÄLË SÔ AKPO WATÖMBÄ NA ALFRED YEKATOM

Puse

Puse mbětî sô azî mbâgë nî, tî « Mbětî tî tîängö-zo na terê tî Alfred Yekatom »,
ICC-01/14-01/18-1-US-Exp, 11 nabändurü 2018

Fadë ato Mbëti sô, alingbi na sëndiä 31 tî Lägërëmä tî Dangbanga, na ândokua töngana :

Datömbä

Yäpakara Fatou Bensouda
Pakara James Stewart

Wawängö tî dafunga

Âwasêlê ndiä tî âwapâsi

Âwasêlê ndiä tî âwahûnda

Âwapâsi sô agä gi âla ôko

**Âwahûnda sô agä gi âla ôko
(Lingö na yâ ngbanga / Lëkëngö pendâ
kpälë)**

Ndokua tî puse wängö têtî âwapâsi

Ndokua tî puse wängö têtî Dafunga

Âwasêlê tî âLetäa

Amicus Curiae

DATONDO

Watondo

M. Peter Lewis

Kâfä tî mabôko na Dafunga

**Kûndû tî mü mabôko na âwapâsi na
âwakambisa**

Kâfä tî dakânga

**Kâfä tî lingö tî âwapâsi na yâ ngbanga
ngâ na tî lëkëngö pendâ kpälë**

Âmbênî zo / âmbênî ndokua

KUBÛ TÎ KÔZOKWA II (“Kubû”) tî Dangbanga tî Pöpöködörö têtî Gino (“Dangbanga” wala “CPI”) adê mbëti tî tiängö zo sô, tóngana tî sô sura 58-1 tî Mberegü tî Rome atene, na terê tî

Alfred YEKATOM

Sô aîri lo « Alfred SARAGBA », wala « ROMBHOT », wala « RAMBO », wala « RAMBOT », wala « ROMBOT », wala « RHOMBOT », wala « ROMBO », wala « ROMBOHT », sô ayeke mólengê tî Bêafrîka. A dü lo na lãngö 23 tî nze tî nyenye ngû 1975 na Bimbo. Abâa atene lo yeke lãngö na MBAÏKI, wala na PISSA, ngâ na/wala BIMBO. Lo yeke ngbêne turûgu kaporale-sefu tî âNgangü Turûgu tî Bêafrîka (FACA), sî nömörö tî lo ayeke « 2004-1-1718 ». Lo yeke ngâ Wabâdahalëzo na Dabâda-halëzo tî Bêafrîka. Nömörö tî ndângbâ mbëti tî tambûla tî lo ayeke « O00040426 »¹.

I. Dabê na ndö kodëlêgê nî

1. Na lãngö 30 bilawü ngû 2014, âkötäzo-tî-ködörö tî Bêafrîka adê mbëti tî hûnda na Dangbanga tî bi lê na ndö sêndo tî Bêafrîka, tî tøndâ nî na lãngö ôko tî nvuka ngû 2012².

2. Na lãngö 30 ngberere 2018, Watömbä adê mbëti tî mênde, ngâ sô ayeke tî mbâgê ko wala *ex parte*, tî hûnda mbëti tî tiängö zo na terê tî d’ Alfred Yekatom (« Hûnda ») têtî âgino sô atî na gbe ngangü tî Dangbanga, sô asî na do tî Bêafrîka tî löndö na nze tî kakaûka 2013 tî sî na kakaûka 2014 (« Tãngö tî kpälê nî »), sô sî âturûgu kpälê sô aîri âla « anti-Balaka »³ asâla. Ayeke âgino tóngana :

¹ CAR-OTP-2017-0210 ; CAR-OTP-2039-0067 ; CAR-OTP-2062-0657, kâmba 10160 ; CAR-OTP-2051-0479, p. 0494 ; CAR-OTP-2092-1021, p. 1023, par. 10.

² Aboso mbëti nî na kunipa tî tóngô sêndo nî na gbelê Kubû, baa kubû tî Makönzi, *Decision Assigning the Situation in the Central African Republic II to Pre-Trial Chamber II*, 18 fôndo 2014, ICC-01/14-1-Anx1.

³ ICC-01/14-18-US-Exp, na kuba tî gbelingö 11, *ex parte*.

- i) fängö-zo (sura 7-1-a ngâ na 8-2-c-i tî Mberegü) ;
- ii) güëngö na zo na ngangü na mbênî ndö ndê (sura 7-1-d tî Mberegü) ngâ na püsüngö âsiwili tî gue na mbênî ndö nde (sura 8-2-e-viii tî Mberegü) ;
- iii) Kängängö zo wala mbênî kängängö légë na zo tî dutî yamba (sura 7-1-e tî Mberegü) ;
- iv) Nönöngö zo (sura 7-1-f na 8-2-c-i tî Mberegü) ngâ na sälängö taâ sionî yê na terê tî zo (sura 8-2-c-i tî Mberegü) ;
- v) Girisängö zo na ngangü (sura 7-1-i tî Mberegü) ;
- vi) Zingö mbâgë tî terê tî zo (sura 8-2-c-i na 8-2-e-xi tî Mberegü) ;
- vii) Sälängö birä na âsiwili na mbänä tî bê (sura 8-2-e-i tî Mberegü) ;
- viii) Nzingö gbâ tî âyê (sura 8-2-e-v tî Mberegü) ;
- ix) Yöröngö âmölengê sô âde awara ngû 15 pëpe na yâ kua tî turûgu (sura 8-2-e-vii tî Mberegü) ;
- x) Fängö âdanzapâ na mbänä tî bê (sura 8-2-e-iv tî Mberegü) ;
- xi) Bübängö âkûngbâ tî zo sô lo na lo amâ terê pëpe (sura 8-2-e-xii tî Mberegü) ; ngâ na
- xii) Köndëngö zo tî sionî mîngi (sura 7-1-h tî Mberegü)⁴.

3. Na längö 5 tî näbändurü 2018, Watömbä abi na mê tî Kubû sango tî tiängö na bingö na dakânga Alfred Yekatom na sêse tî Bêafrîka. Lo hûnda ngâ tî tene adê hîo mbëti tî tiango zo na terê tî lo⁵.

II. Sëngängü na sêkamâta

4. Na bängö âmbëti sô Watömbä afa nî, Kubû amâ na bê sô lökpälë sô akpo Alfred Yekatom alîngbi bîanî na sengangu tî Dangbanga⁶, alîngbi na tënë tî

⁴ ICC-01/14-18-US-Exp, par. 36.

⁵ ICC-01/14-22-US-Exp.

kôzo mabôko tî sura 19-1, sî mângö na bê tî Kubû sô akänga lêgë pëpe na âmbênî âkunipa sô ayeke bâa gîgî ânde na ndö lökpälë sô. Kubû amä na bê sô âkpälë sô asâla tënë nî na yâ Hûnda sô ayeke bîanî âgino tî sêhalëzo ngâ na gino tî bira, sô asî na pekô tî lãngö 1 tî nze tî kûkurû ngû 2012 na ndö tî sêse tî Bêafrîka (sura 12-2-a tî Mberegü), sî ayeke âmbênî kpale sô asî na yâ tî bira sô âkötäzo-tî-ködörö tî Bêafrîka atö mbëti nî na Dangbanga.

5. Kubû ayê pëpe na ndembë sô tî fa bibê tî lo na ndö **sêkamâta** tî lökpälë sô akpo Alfred Yekatom - atâ sô sî sura 19-1 tî Mberegü⁷ amû na lo ngangü nî – têtî mbênî ngangü ye sô alîngbi pusu lo tî sala nî na ngöi sô ayeke da pëpe.

III. Ândäsörö sô ayeke na sura 58-1 tî Mberegü

1. Alfred Yekatom asâla gino sô atî na gbe ngangü tî Dangbanga (sura 58-1-a tî Mberegü) ?

6. **Birä nî ngâ na âgbâzo na yêto sô ayeke na yâ nî.** Tî sâla birä na ngurugbîa tî Francois Bozize, sô ayeke Gbia tî ködörö tî Bêafrîka na ngöi nî, mbênî gbâzo na yêto sô adë irî nî « Selêka⁸ » abâa gîgî na nze tî kûkurû ngû 2012 na banga-tö tî Bêafrîka⁹. Ayeke mbênî bûngbi tî akâmâ-porosö na âgbâzo na yêto sô mîngi tî âzo nî ayeke âmizilmî, sî makönzi nî ayeke Michel Djotodia. Âgbâzo na yêto sô abâa gîgî ngû mîngi ahön, tî sala birä na âturûgu-kpëndiâ, na tângo tî mûngö mbätä tî gbîä tî Francois Bozize na ngû 2003, sô ayeke bâa ndo na ndö tî âla lânî pëpe. Na pekô nî, âmbênî amôlengê-

⁶ Kubû tî irä, *Le Procureur c. Thomas Lubanga Dyilo*, Mbêla-ngbanga sô abâa irä tî Thomas Lubanga Dyilo na ndö tî kunipa tî 3 ngberere 2006 sô abâa këngö ngangü tî Dangbanga, sô Dakokö tî lo ayôo nî tongana tî sô sura 19-2-a tî Mberegü atene, 14 kakaüka 2006, ICC-01/04-01/06-772-tFRA, par. 21 na 22.

⁷ Kubû tî irä, Sêndo na kodrosese tî Kongö Kinsasha, Mbêla-ngbanga sô abâa irä tî Watômbâ na ndo tî kunipa Kubû tî kôzokua I, sô aîri nî « Kunipa sô abâa hûnda tî Watômbâ tî tene adë mbëti tî tiängö-zo alîngbi na sura 58 », ICC-01/04-169-tFR, 13 lêngoa 2006, par. 1, 2 na 52.

⁸ Irî tî « Selêka » sô ayê tî tene « böngbîngö terê » wala « alliance » na yângâ tî farânzi ; Bâa CAR-OTP-2001-2890, p. 2897.

⁹ CAR-OTP-2001-2769, p. 2831 ; CAR-OTP-2001-1976, p. 1989 ; CAR-OTP-2001-7017, p. 7067, par. 167 na 168 ; CAR-OTP-2034-0104, p. 0110, par. 26.

ködörö tî TCHAD na tî SOUDAN ali na yâ nî¹⁰. Tî töndâ nî na wünzingö tî ngû 2012 tî si na töngö ndâ tî ngû 2013, Selêka amâyi na birä tî lo na mbâgë tî mbongo, na güengö na Bangui, liködörö tî Bêafrîka, si âla yeke tö lito na terë tî adapolûsusi; âla yeke mü âkândô tî aturûgu tî letäa, âgbätä na âligbâködörö ndê ndê, si âla yeke gi ngâ tî sâla siönî na âzo sô âla bâa atene âla yeke âzo tî Francois Bozize¹¹.

Atâ sô si âseleka nî asû mabôko na gbe tî mbênî mângbi tî kâyito na lãngö 11 nyenye 2013 na Libreville, na ködörösêse tî Gaböon¹², âla mü Bangui na lãngö 24 mbângö 2013. Âla mü ködörö nî na nenêe ngombe, na mitarayâti sô akânga na ndüzü, ângombekpu na ârökêti¹³. Francois Bozize abâa gbâ akpë ködörö lo gue na ködörösêse tî CAMEROUN, si Michel Djotodia agä Gbiä tî ködörösêse tî Bêafrîka na ngangü¹⁴. Na yâ tî ânze sô agä na pekô nî, wüngö tî âselêka¹⁵, nî alondo na 5000 asi na 15000 wala 20000 tönga sô¹⁶, si âla gbara ngangü tî âla na ndö ködörösêse nî kûê, si âla yeke sâla birä na âgbâködörö tî do sô âla bâa atene ayeke ndo tî François Bozizé, ngâ na âgbâyä sô ayeke âmarä tî lo. Âla yeke lëgbä tî ngangü na tî siönî mîngi na ndö âsiwili, mbîlîmbîlî âzo sô ayeke âmizilmî pëpe. Ayeke âsiönî tönga na fãngö zo na mbänä, lãngöngö na zo na

¹⁰ CAR-OTP-2001-2769, p. 2777 na 2832 asî na 2835 ; CAR-OTP-2001-1976, p. 1989 na 1990 ; CAR-OTP-2001-5739, p. 5751 asî na 5753 ; CAR-OTP-2001-7017, p. 7034, par. 44, na p. 7067, par. 167 na 168 ; CAR-OTP-2034-0104, p. 0113, par. 51.

¹¹ CAR-OTP-2001-5739, p. 5759 ; CAR-OTP-2034-0104, p. 0113, par. 51 na 52 ; CAR-OTP-2084-0191, p. 0196, par. 22 ; CAR-OTP-2017-0036, p. 0042 na 0043, par. 33 asî na 35 ; CAR-OTP-2017-0835, p. 0837 na 0838, par. 13 ; CAR-OTP-2001-0172, p. 0180 asî na 0182.

¹² CAR-OTP-2001-0742 ; CAR-OTP-2001-7017, p. 7067.

¹³ CAR-OTP-2001-5739, p. 5759 ; CAR-OTP-2034-0270, p. 0271 na 0272, par. 8 asî na 12 ; CAR-OTP-2017-0835, p. 0838, par. 14 na 15 ; CAR-OTP-2018-0530, p. 0534 na 0535, par. 26 asî na 29 ; CAR-OTP-2001-2890, p. 2898 na 2899 ; CAR-OTP-2001-0172, p. 0176, par. 9.

¹⁴ CAR-OTP-2017-0835, p. 0838, par. 14 ; CAR-OTP-2069-0398, p. 0402, par. 24 ; CAR-OTP-2034-0270, p. 0271 na 0272, par. 12 na 13 ; CAR-OTP-2001-2890, p. 2899.

¹⁵ Au 10 lêngoa 2014, yâ tî Selêka akângbi na akêtêkêtê bõngbi si aîri âla ângbène-Selêka, CAR-OTP-2027-1631, p. 1645 ; CAR-OTP-2091-0480 ; CAR-OTP-2001-5055.

¹⁶ CAR-OTP-2019-3348, p. 3380, par. 251, na p. 3405, par. 482 ; CAR-OTP-2001-1102, p. 1103, par. 5.

ngangü, gbagbarapese_nönöngö zo, tiängö zo na bingö zo na kangängö na mbänä, nzingö ägbâ tî kungbâ ngâ na bübängö äyê (gbingö äda)¹⁷.

7. Kiringö tënë na mungö ködörö na ngangü tî längö 24 mbängö 2013, [AZI MBAGE NI]¹⁸. Âbungbi tî otôdefâsi abungbi terê na Gobere, na banga tî Bossangoa, sô ayeke na do tî Bêafrîka. Âla leke terê tî âla tângana tî âturûgu¹⁹. Adî irî tî bungbi nî appellé « âanti-Balaka²⁰ ». Ndâ tî bungbi nî ayeke i) tî tumba Michel Djotodia na ndö mbätä tî gbïä, tî bata terê tî âla na légë tî tiri na âselêka, ngâ na tî tumba âla na ködörösêse tî Bêafrîka²¹ ; na ii) tî sâla ngangü mbîlîmbîlî na âmizilmî tî do tî ködörösêse tî Bêafrîka, na külä tî âgino na âsîônî ye kûê sô âselêka²² asâla. Ndali tî irî tî nzapâ tî âla wala marä tî âla, abâa âmizilmî kuê tônga na âwandôli tî âsîônî ye kûê sô Selêka asâla, tônga na âwamakoröo nî wala âzo sô ayeke mû mabôko²³ na lo. Alöndö na tóngö ndâ tî 2013, sîônî bibê na ndö tî âmizilmî agâ polêlê na sâlängö tënë tî sîônî, atâ na sîngalê ngâ na yâ fonôno. Âzo ayeke pûsu âmbâ tî âla tî ke na tî sâla

¹⁷ CAR-OTP-2001-7017, p. 7068 asî na 7085 ; CAR-OTP-2001-2769, p. 2782 ; CAR-OTP-2001-1102, p. 1103, par. 5 ; CAR-OTP-2001-0172, p. 0183 asî na 0187 ; CAR-OTP-2034-0226, p. 0230 asî na 0262.

¹⁸ CAR-OTP-2074-2021, p. 2052 asî na 2059 ; CAR-OTP-2001-5739, p. 5782 ; CAR-OTP-2001-7017, p. 7086 na 7087, par. 281 asî na 285 ; CAR-OTP-2061-1534, p. 1540, par. 32 asî na 36, na p. 1546 asî na 1547, par. 84 asî na 87 ; CAR-OTP-2027-2290, p. 2292 asî na 2295, par. 15 asî na 35 ; CAR-OTP-2001-0835, p. 0875, par. 2.

¹⁹ CAR-OTP-2031-0241, p. 2846 asî na 0248, par. 28 asî na 39 ; CAR-OTP-2046-0603, p. 0608 na 0609, par. 31 asî na 34 ; CAR-OTP-2072-1849, p. 1850 asî na 1860 ; CAR-OTP-2041-0802 ; CAR-OTP-2041-0783.

²⁰ Irî tî « anti-Balaka » sô ayê tî tene « « anti-Balaka » na yângâ tî sängö wala « anti-bal-AK47 » (akara lêtîngombe tî AK-47) ; Bâa CAR-OTP-2001-2769, p. 2825 ; CAR-OTP-2031-0241, p. 0244, par. 22.

²¹ CAR-OTP-2061-1534, p. 1540, par. 35, na p. 1546 na 1547, par. 84 asî na 87 ; CAR-OTP-2046-0603, p. 0608, par. 31 ; CAR-OTP-2062-0039, p. 0043, par. 28 ; CAR-OTP-2074-2021, p. 2058 na 2059 ; CAR-OTP-2001-7017, p. 7086, par. 282 ; CAR-OTP-2080-1678, p. 1699 asî na 1799, kâmba 699 asî na 747.

²² CAR-OTP-2088-1179, p. 1181 na 1194 ; CAR-OTP-2089-0056 ; Bâa aussi CAR-OTP-2080-1678, p. 1707, kâmba 985 asî na 1012.

²³ CAR-OTP-2031-0241, p. 0252, par. 64 ; CAR-OTP-2081-0496, p. 0536 asî na 0537 ; CAR-OTP-2001-0409, p. 0410, par. 6.

sïönî na âsiwili mizilmî ngâ na âzo kûê sô abâa atene âla yeke ângembö tî âselêka²⁴.

8. Gi na nze tî nvuka 2013, âbûngbi tî âanti-Balaka atöndâ nî tî sâla birä na Selêka na do tî Bêafrika. Âtiri nî atö ndâ nî na Bossangoa, amâyi na mbâgë tî tö, tî güëgö na BOUCA, ngâ na mbongo, tî güëgö na BOSEMPTELE, BOSSEMBELE ngâ na BOALI²⁵. Atâ sô sî Michel Djotodia amû yângâ polêlê na mbêlä tî gbïä tî míro Selêka na längö 12 nvûka 2013, bûngbi nî angbâ läkûê na finî, sî lo yeke sâla birä na âanti-Balaka²⁶. Âtiri nî akîri amâyi na ndüzü na tângo sô sî birä nî asî na Bangui na längö 5 kakawûka 2013 (« Birä tî Bangui tî 5 kakawûka 2013 »)²⁷. Âbûngbi ndê ndê tî âanti-Balaka, sô wüngö tî âzo nî asî 1000 tônga sô, abûngbi ngangü tî âla tî mü Bangui na ngangü. Âla gâ na âlêgê ndê ndê. Âla yeke sâla birä nî na anenêe ângombe, âkêêe ângombe ngâ na âbalaka²⁸. Na ôko längö nî sô, âmbênî âanti-Balaka atö lito na terê tî BOSSANGO²⁹ na birä. Âla sôbenda³⁰, bîakü na birä tî Bangui tî 5 kakawûka 2013 nî pépe, asâla sî birä tî külä alöndö mbâgë na mbâgë na yâ tî âvaka tî Bangui ngâ na do tî ködörösêse tî Bêafrika. Äseleka na âanti-Balaka ayeke sâla birä na âsiwili sô âla na âla amä terê pépe³¹. Abâa atene längö ôko na pekô tî

²⁴ CAR-OTP-2001-7017, p. 7065 ; CAR-OTP-2001-0409, p. 0410, par. 8 ; CAR-OTP-2061-1534, p. 1573 ; CAR-OTP-2089-0056, p. 0057 ; CAR-OTP-2088-2034 de [00:00:00] asî na [00:02:11] ; CAR-OTP-0249-1679 de [00:03:50] asî na [00:04:53] ; CAR-OTP-2065-5468 de [00:02:08] asî na [00:03:36] ; CAR-OTP-2066-5312 de [00:00:45] asî na [00:00:54] ; CAR-OTP-2001-2769, p. 2791.

²⁵ CAR-OTP-2046-0603, p. 0608 na 0609, par. 34 na 35 ; CAR-OTP-2001-0835, p. 0875, par. 1 ; CAR-OTP-2001-7017, p. 7035, par. 46 ; CAR-OTP-2031-0241, p. 0250.

²⁶ CAR-OTP-2001-0391, p. 0394, par. 7 ; CAR-OTP-2001-2123, p. 2125.

²⁷ CAR-OTP-2001-0409, p. 0409, par. 3 ; CAR-OTP-2001-0391, p. 0394, par. 12.

²⁸ CAR-OTP-2001-2769, p. 2799 ; CAR-OTP-2001-0409, p. 0409, par. 3 ; CAR-OTP-2001-2769, p. 2776 ; CAR-OTP-2061-1534, p. 1562, par. 180 na 181, na p. 1564, par. 189 asî na 191 ; CAR-OTP-2027-1631, p. 1648 ; CAR-OTP-2027-2290, p. 2297.

²⁹ CAR-OTP-2031-0241, p. 0251 na 0252 ; CAR-OTP-2001-5739, p. 5788.

³⁰ CAR-OTP-2001-2769, p. 2802 ; CAR-OTP-2001-5739, p. 5788.

³¹ CAR-OTP-2001-2769, p. 2800 na 2801 ; CAR-OTP-2001-0409, p. 0409 na 0410, par. 3 na 7 ; CAR-OTP-2001-0329, p. 0329, par. 2 na 3 ; CAR-OTP-2001-0310, p. 0310 asî na 0312.

lito³² nî, wüngö tî âzo kûê sô akui gi na yâ tî Bangui asi 1000. Bîanî na ndânî, na längö 10 nyenye 2014, Michel Djotodia azîa mbätä tî gbiä, sî âturûgu tî Seleka azî terê yamba, âla gue na banga ngâ na tö tî ködörösêse tî Bêafrîka³³. Mbênî ngurugbiä tî kêtê-ngôi abâa gîgî na gbe tî Gbiä tî kêtê-ngôi Catherine Samba-Panza³⁴.

9. Tî sâla kua mabôko na mabôko na ngurugbiä tî kêtêngoyi sô, bûngbi tî âanti-Balaka, sô zo kûê ahînga tënë nî, agâ mbênî bûngbi sô letâa ahînga nî gi na nze tî nyenye 2014³⁵. [AZI MBAGE NI]³⁶. Kötä ndokua tî âanti-Balaka akângbi datitêe na âmbênî âanti-Balaka nî tî kângbi pöpö tî âla na âanti-Balaka tî « wätäkä »³⁷. Âla zîa pulêlê na ndö mbätä âmbênî amokönzi tî âanti-Balaka nî tî komânde âmbênî ndoturûgu (« kömzône »), amû ngâ kâmba wala irî na âla³⁸. Âkömzône nî akomânde âmbênî âfângbi ngâ na âmbênî bûngbi tî âturûgu, sî âla yeke bâa ndo na ndö tî bätängö ndiä tî kua nî, sî âla lîngbi ngâ tî sâla ngangü na âturûgu³⁹ nî sô akpê ndiä tî bûngbi nî pèpe. Na nze tî fönondîgi 2014, wüngö tî âanti-Balaka kûê ahön 50 000, sî 40 000 tônga sô ayeke na yâ tî aködörö tî do na gbe tî âkömzône 80 wala ahön, sî âmbênî âanti-Balaka nî 10 000 ayeke tî âla na yâ tî âgbâvaka 8 tî Bangui ngâ na

³² CAR-OTP-2001-0310, p. 0310 ; CAR-OTP-2001-2769, p. 2800.

³³ CAR-OTP-2001-4199 ; CAR-OTP-2001-0409, p. 0410 na 0411, par. 8 na 9 ; CAR-OTP-2001-5739, p. 5789.

³⁴ CAR-OTP-2025-0372, p. 0374 ; CAR-OTP-2001-0835, p. 0866, par. 17.

³⁵ CAR-OTP-2001-3372.

³⁶ CAR-OTP-2001-5739, p. 5785 ; CAR-OTP-2027-2290, p. 2299, par. 54 na 55 ; CAR-OTP-2025-0380, p. 0382, 0384 na 0385.

³⁷ Na yâ âmbëtî tî datitêe sô, mo yeke wara nomoro tî zo nî, fotöö tî lo, irî tî lo, mbênî kua tî lo na yâ bongbi tî âanti-Balaka nî, nga na irî tî mbênî ndo. Amû nga lânî mbëtî sô tî mu lege na âanti-Balaka nî tî lî na yâ DDR [AZI MBAGE NI]; CAR-OTP-2027-2290, p. 2302, par. 72 asi na 74 ; CAR-OTP-2072-1913, p. 1922 na 1923 ; CAR-OTP-2030-0230 ; CAR-OTP-2025-0324, p. 0341 na 0342, par. 113 asi na 117.

³⁸ CAR-OTP-2072-1739, p. 1760, kâmba 721 asi na 726, na p. 1764 asi na 1766 ; CAR-OTP-2025-0372, p. 0376 na 0377 ; CAR-OTP-2072-1881, p. 1907.

³⁹ CAR-OTP-2025-0372, p. 0376 na 0377 ; CAR-OTP-2030-0232 ; CAR-OTP-2072-1739, p. 1760 asi na 1762, kâmba 724 asi na 789 ; CAR-OTP-2058-0200, p. 0205 na 0206, par. 27 asi na 32 ; CAR-OTP-2050-0654, p. 0664, par. 66 ; CAR-OTP-2031-0241, p. 0247, par. 33 asi na 35.

yâ tî âgbâködörö sô angoro Bangui, si âkômzône⁴⁰ 22 ayeke na ndö tî âla. [AZI MBAGE NI]⁴¹. [AZI MBAGE NI]⁴².

10. Na pekô tî sô si âSelêka azî terê yamba na Bangui ngâ na do tî ködörösêse tî Bêafrîka na pekô tî zïängö mbätä tî gbiä tî Michel Djotodia, âmizilmî ayeke na mbênî zo tî bätängö âla pèpe, si âanti-Balaka alîngbi sâla ye tî sïönî kûê tî külä na âla. Birä sô akpo asiwîli mizilmî na âzo kûê sô si abâa atene âla mü lânî mabôko na âSelêka na yâ tî Bangui mobimba, mbîlimbîli na BOEING, na BIMBO ngâ na yâ tî aködörö kûê tî do tî Bêafrîka, mbîlimbîli na OUHAM (BOSSANGO), MAMBERE-KADEI (BERBERATI, CARNOT, GUEN na YALOKÉ), LOBAYE (BODA), OUHAM-PENDE ngâ na OMBELLA--M'POKO (BOSSEMPTELE, GAGA na BOALI). Âgino mîngi abâa gîgî, ayeke âgino tônga na lito na terê tî âsiwîli, gböngö âzo tî ndö ôko kûê tî gue na âla na ngangü na mbênî ndö ndê, fängö zo sêngê sêngê, fängö-zo, fängö mbâgê tî terê tî zo, nönöngö zo na âmbênî sälängö yê tî sïönî mîngi na terê tî zo, kängängö zo wala âmbênî âsïönî sälängö yê tî kânga lêgê tî tene zo aduti yamba, sälängö yê tî ngangü na zo na lêgê tî lisorö tî kubû, bubango

⁴⁰ CAR-OTP-2025-0372, p. 0375 asi na 0377 ; CAR-OTP-2030-0232 ; CAR-OTP-2030-0445 ; CAR-OTP-2046-0603, p. 0619, par. 97 ; CAR-OTP-2025-0324, p. 0338, par. 96.

⁴¹ CAR-OTP-2025-0324, p. 0338, par. 93 ; CAR-OTP-2072-1739, p. 1756 na 1757 ; CAR-OTP-2072-1913, p. 1919 asi na 1922, kâmba 192 asi na 306 ; CAR-OTP-2031-0241, p. 0258, par. 99 ; CAR-OTP-2048-0171, p. 0183, par. 70 asi na 74 ; CAR-OTP-2046-0603, p. 0618, par. 89 ; CAR-OTP-2025-0356.

⁴² CAR-OTP-2025-0324, p. 0338, par. 95 ; CAR-OTP-2046-0603, p. 0617, par. 85 ; CAR-OTP-2059-1586, p. 1599 asi na 1601 ; CAR-OTP-2059-1602, p. 1605, kâmba 79 asi na 111.

âyê sô ayeke tî âmizimî ngâ na âdanzapa (mosekëe)⁴³, nzingö kûngbâ tî da tî âmizilmî na tî âdabüzë tî âla afünsen, ngâ na köndëngö zo tî siönî⁴⁴.

11. Tî löndö na nze tî fonondîgi 2014, âwaködörö tî âvaka tî âmizilmî kûê tî Bangui alöndö, ayeke ngangü tî bâa mbënî waködörö nî na ya tî vaka nî; angbâ gi 5 Kilo ôko sô sî âanti-balaka angoro nî. Tî löndö na nze tî mbângö 2014, wüngö tî âmizilmî tî Bangui sô ayeke kôzo 130 000, atî na gbe nî na 900, sî mîngi tî âmizilmî tî do tî Bêafrîka akpë na TCHAD ngâ na CAMEROUN, wala na banga-tö tî Bêafrîka⁴⁵. Na nze tî kûkurû 2014, wüngö tî âmizilmî sô akpë ködörö sî ayeke na TCHAD ayeke 70 000 sî âla sô ague na CAMEROUN⁴⁶ ahön 120 000. Âmizilmî 20 000 sô akpë ndö âbûngbi terê tî âla na yâ tî azûä 9 na do ngâ na bêködörö tî Bêafrîka⁴⁷.

12. Abira na pöpö tî âwato ûse sô adë pëpe na Tângo tî kpälë nî sî agbâ ngbiii lâsô, atâ sô sî atara lëgë mîngi tî kâi nî. Na lãngö 23 lêngoa 2014, âkötä âwakâmba tî Selêka na âwandöli tî âanti-Balaka asû mabôko na gbe tî mângbi tî sîrîrî tî 2014 na töbûngbi tî Brazzaville (Ködörösêse tî CONGO). Kêtê na pekô nî, âla kpë mângbi nî pëpe⁴⁸. Tî löndö na nze tî kakaûka 2014 tî sî na nze

⁴³ Na nze tî fôndo 2014, âmoskëe angbâ gi 4 na ndö tî âmoskëe 23 sô ayeke kôzo. Afâa nga âmoskëe na yâ tî âködörö-kömändâ tî Ouham, tî Ombella M'Poko, tî Mambere-Kadei nga na tî Ouaka, na do tî Beafrika; CAR-OTP-2001-2769, p. 2813 ; CAR-OTP-2067-1476, p. 1492 ; CAR-OTP-2055-1987, p. 2142 na 2177.

⁴⁴ CAR-OTP-2001-2769, p. 2789 asî na 2793, 2811 na 2813 ; CAR-OTP-2001-7017, p. 7088 asî na 7108 ; CAR-OTP-2001-2043, p. 2055 na 2056 ; CAR-OTP-2080-0884, p. 0896, par. 66 asî na 68 ; CAR-OTP-2055-1987, p. 2136 asî na 2142 ; bâa nga *infra*.

⁴⁵ CAR-OTP-2001-0409, p. 0411, par. 11 ; CAR-OTP-2001-4429, p. 4429 ; CAR-OTP-2083-0437, p. 0474 ; CAR-OTP-2083-0429 ; CAR-OTP-2010-0028, p. 0029.

⁴⁶ Ayôo âmbênî na konvöa tî âyumanitëe si âzo tî bätängö âla na lege ayeke ONU, MISCA, Sangaris, âturûgu tî Sâde nga na âmbênî âturûgu ndê, CAR-OTP-2001-7145, p. 7167 ; CAR-OTP-2008-0044 ; CAR-OTP-2083-0429, p. 0429.

⁴⁷ CAR-OTP-2083-0433, p. 0434 ; CAR-OTP-2001-1057, p. 1057, par. 3.

⁴⁸ CAR-OTP-2001-1057, p. 1063 ; CAR-OTP-2001-3405 ; CAR-OTP-2074-2401, p. 2402 na 2403.

tî ngübë 2015, âmbênî âmângbi tî sirîri abâa gîgî na Nairobi (Ködörösêse tî Kenya) na pöpö tî âwato nî⁴⁹.

13. Bûngbi tî âanti-Balaka tî Alfred Yekatom. Alfred Yekatom ayeke lânî na ndö tî âanti-Balaka sô wüngö tî âla asî 3000 tîngâ sô, sî 200 tîngâ sô ayeke ângbène âFACA⁵⁰. Mîngi tî âwabirä tî lo nî agbara terê tî âla lânî na CATTIN, BOEING ngâ na BIMBO⁵¹. Na pekô tî zïängö mbätä tî gbïä tî Michel Djotodia, âla gbara terê tî âla ngâ na yâ tî kötâ-ködörö-kömändâ tî LOBAYE, na terê tî lêgë tî BANGUI-MBAÏKI⁵². [AZI MBAGE NI]⁵³. [AZI MBAGE NI]⁵⁴. [AZI MBAGE NI]⁵⁵. Lo yeke ngâ lânî lo sô lo yeke dutî na sêlê tî âanti-Balaka na yâ tî âbûngbi ngâ na âkötä apîkängö-pätärä tîngana tî sô atambûla na BRAZZAVILLE⁵⁶. Âkötä âzo tî Bêafrîka ngâ na tî ndö gîgî mobimba⁵⁷ ayeke bâa lânî Alfred Yekatom tîngâ na wasêlê tî âanti-Balaka.

⁴⁹ CAR-OTP-2008-0606 ; CAR-OTP-2006-1453.

⁵⁰ CAR-OTP-2048-0171, p. 0185, par. 80 ; CAR-OTP-2041-0741, p. 0749, par. 58, na p. 0750, par. 60 ; CAR-OTP-2055-2610, de [00:07:52] asî na [00:08:13].

⁵¹ CAR-OTP-2048-0757, p. 0766, par. 50 na 51 ; CAR-OTP-2076-0130, p. 0138, kâmba 272 na 273 ; CAR-OTP-2014-0729, p. 0740 ; CAR-OTP-2001-3811, p. 3817 ; CAR-OTP-2048-0171, p. 0184 na 0185, par. 79.

⁵² CAR-OTP-2072-1101, p. 1103 asî na 1108, kâmba 48 asî na 240 ; CAR-OTP-2066-1467 ; CAR-OTP-2072-0914, p. 0931, kâmba 592 asî na 597 ; CAR-OTP-2072-0521, p. 0528, kâmba 253 asî na 297 ; CAR-OTP-2072-1068, p. 1077 na 1078, kâmba 298 asî na 357 ; CAR-OTP-2048-0171, p. 0184 na 0185, par. 79 ; CAR-OTP-2041-0741, p. 0757, par. 110 ; CAR-OTP-2050-0654, p. 0660, par. 39 ; CAR-OTP-2058-0200, p. 0207 na 0208, par. 42 ; CAR-OTP-2053-0567, p. 0567 na 0568 ; CAR-OTP-2001-0835, p. 0884 ; CAR-OTP-0080-0821, p. 0823 ; CAR-OTP-2030-0232, p. 0233.

⁵³ CAR-OTP-2041-0741, p. 0745, par. 29, p. 0747, par. 42, na p. 0750, par. 65 ; CAR-OTP-2076-0146, p. 0159, kâmba 479 asî na 481.

⁵⁴ CAR-OTP-2076-0146, p. 0159, kâmba 479 asî na 481, na p. 0162, kâmba 585 asî na 587 ; CAR-OTP-2041-0741, p. 750, par. 65.

⁵⁵ CAR-OTP-2041-0741, p. 0747, 0750, 0753, 0754 na 0755, par. 42, 64, 65, 82, 90 na 100 ; CAR-OTP-2048-0171, p. 0177 asî na 0179, par. 41 asî na 45 ; CAR-OTP-2046-0267, p. 0275 na 0276, kâmba 311 asî na 318.

⁵⁶ CAR-OTP-2030-0267, p. 0267 ; CAR-OTP-2001-6924, p. 6926.

⁵⁷ CAR-OTP-0080-0840, p. 0842 ; CAR-OTP-0080-0821, p. 0823 ; CAR-OTP-2057-0979, p. 0979 ; CAR-OTP-2051-0743, p. 0745 ; CAR-OTP-2001-5739, p. 5785.

14. Bûngbi tî âanti-Balaka tî Alfred Yekatom agbara yâ tî terê tî lo na âkêtê kêtê agbâ sô si âkômândâ⁵⁸ ayeke na ndö nî. Na yâ tî sêkômändëmä tî bûngbi nî, zo sô agä na pekô tî Alfred Yekatom ayeke Freddy Ouandjio sô lo yeke ândö capora-sêfu tî âFACA (afâ lo na lãngö 4 fonondîgi 2014 wala ndurü na lãngö sô)⁵⁹, zo sô agä na pekô tî Ouandjio ayeke Habib Beina kaporal tî âFACA ; mo yeke wara ngâ âmbênî âturûgu tî FACA⁶⁰. Âyângâ sô Alfred Yekatom ayeke mû ayeke tônga na lëkërëngö yâ tî bûngbi nî, höngö na ndö tî âmbênî âbariyëre ngâ na âmisiöon⁶¹. Âzo tî gbe tî lo ayëdä na kômändëmä tî lo sî âla yeke sâla ngâ âyê kûê sô lo hûnda⁶². Zo kûê sô ake yângâ atî na gbe tî ngangü pîka tî ngbanga⁶³. Bûngbi nî ayeke lânî na ângombe – mbîlimbîli âmitarayâti, ârökêti, âgërênâdi, âmarä tî âKALA ndê ndê, ângombe tî ânyama ngâ na abalaka – âla wara âgbâkûrû tî birä sô kûê na tângo sô sî âFACA alî na yâ nî, âla vo âmbênî sî âla nzî⁶⁴ ngâ âmbênî. Alfred Yekatom ayeke mû lânî nginza kûê sô alîngbi tî vo na ngû tî dädä, kôbe, yorö ngâ na ângombe⁶⁵. Lo yeke fa ngâ lânî na âwabirä tî lo akodë tî birä tî âturûgu ngâ na ngura alëzo tî pöpöködörö⁶⁶ têtî sô mîngi tî âla amâyi na yâ kua birä pëpe, sî âmbênî ayeke kpë ngâ ândiä tî kua nî pëpe.

⁵⁸ CAR-OTP-2048-0171, p. 0185, par. 80 ; CAR-OTP-2058-0200, p. 0205, par. 26 ; CAR-OTP-2039-0063, p. 0063 asî na 0066.

⁵⁹ CAR-OTP-2068-0037, p. 0047, par. 43.

⁶⁰ CAR-OTP-2058-0200, p. 0210, par. 57 na 58 ; CAR-OTP-2039-0063, p. 0064 ; CAR-OTP-2041-0741, p. 0746, par. 36 ; CAR-OTP-2058-0200, p. 0205, par. 26.

⁶¹ CAR-OTP-2041-0741, p. 0750, par. 59 ; CAR-OTP-2050-0654, p. 0662, par. 51 ; CAR-OTP-2058-0200, p. 0208 na 0209, par. 48 ; CAR-OTP-2064-0822, p. 0830, par. 40 ; CAR-OTP-2072-0822, p. 0838.

⁶² CAR-OTP-2063-0050, p. 0063, par. 82 ; CAR-OTP-2058-0200, p. 0205, par. 28.

⁶³ CAR-OTP-2048-0171, p. 0186, par. 87 ; CAR-OTP-2041-0741, p. 0749, par. 54 ; CAR-OTP-2072-0851, p. 0859, kâmba 262 asî na 291.

⁶⁴ CAR-OTP-2041-0741, p. 0746, 0747 na 0748, par. 37 asî na 39 na 41 asî na 50 ; CAR-OTP-2048-0171, p. 0184, par. 78 ; CAR-OTP-2039-0072, p. 0073 na 0074.

⁶⁵ CAR-OTP-2041-0741, p. 0748, par. 48 ; CAR-OTP-2050-0654, p. 0665, par. 79.

⁶⁶ CAR-OTP-2041-0741, p. 0746, par. 35 asî na 39 ; CAR-OTP-2076-0130, p. 0138 asî na 0140, kâmba 287 asî na 346 ; CAR-OTP-2050-0654, p. 0658 na 0659, par. 33.

15. Na ndö tî âyê sô küê ì löndö tî fa ge, Kubû abâa sô âmbênî yê ayeke da sô alîngbi mû lègè na zo tî mä na bê⁶⁷ atene mbênî birä sô akpo mbênî ködörö wandê pèpe akporo na pöpö tî Selêka na âAnti-Balaka - sô na pöpö nî mo yeke wara bûngbi tî Alfred Yekatom – na lê tî sêse tî Ködörösêse tî Bêafrîka, tî löndö na nze tî nvuka 2013 tî sî na nze tî kakaûka 2014 tî sî sô⁶⁸. Kubû abâa sô âmbênî yê ayeke da sô alîngbi mû lègè tî mä na bê atene Seleka ngâ na âAnti-Balaka, sô sî mo yeke wara bûngbi tî Alfred Yekatom na yâ nî, ayeke âbûngbi tî âturûgu-kpälê alîngbi na tënë sô sura **8-2-f tî Mberegü atene**, ndâli tî sô, tî tîngâ na amû ôko na ôko : i) lèkëngö yâ tî bûngbi tî âla alîngbi, âkômändâ nî ayeke lègbiä bîanî na ndö âgbâ-turûgu tî âla ôko na ôko ; ii) âyângâ tî komânde nî ayeke löndö bîanî na li nî sî ayeke zü na gbe nî, sî âwabirä tî gbe nî ayeke sâla yê alîngbi na âyângâ tî komândê ; na iii) âla yeke lânî na âgbâkûrû tî birâ, mbilimbili âkêtê angombe na âkötä nî. Âla yeke lânî na ngangü tî leke ngâ tî tö lito. Na mbâgë, âlêyêfandâ nî afa atene sionî sâlangö yê tî âgbâzo sô ahön yê sô asî gi fânî ôko, wala gi na mbênî ndö ôko. Âyê nî anîngâ. Âwato nî asâla birä nî na yâ tî lëngö mîngi ngâ na yâ tî âkötä-ködörö-kômändâ oku tîngasô tî ködörösêse tî Bêafrîka. Birä sô agbôto ngâ lê tî Lîngö tî Sêsrîrî tî ONU na ngû 2013-2014, sî apûsu ngâ âturûgu tî ködörö wandê⁶⁹ tî yôro terê tî âla na yâ ködörö nî. Âmangbi tî kaito abâa gîgî na pöpö tî Selêka na âgbâzo sô âla na âla amä terê pèpe, mbilimbili âanti-Balaka, yê ôko âla, mbâgë na mbâgë, akpê âmângbi nî pèpe.

⁶⁷ Bâa Kubû tî kôzokua III, *Le Procureur c. Jean-Pierre Bemba Gombo*, Kunipa sô abâa Hûnda tî Watömbâ tî tene adê mbëtî tî tiängö-zo na terê tî Jean-Pierre Bemba Gombo, 10 fôndo 2008, ICC-01/05-01/08-14, par. 24.

⁶⁸ Bâa Kubû tî kôzongbanga I, *Le Procureur c. Thomas Lubanga Dyilo*, ngbanga sô adê tîngana tî sô sura 74 tî Mberegü atene, 14 mbângö 2012, ICC-01/04-01/06-2842-tFRA, par. 531 asî na 542 ; Kubû tî kôzongbanga II, *Le Procureur c. Germain Katanga*, ngbanga sô adê tîngana tî sô sura 74 tî Mberegü atene (« ngbanga tî Katanga »), 7 mbângö 2014, ICC-01/04-01/07-3436, par. 1172-1187.

⁶⁹ S/RES/2088 (2013) (CAR-OTP-2001-0294) ; SC/RES/2121 (2013) (CAR-OTP-2001-0256) ; S/RES/2127 (2013) (CAR-OTP-2001-0275) ; S/RES/2134 (2013) (CAR-OTP-2051-0665) ; S/RES/2149 (2013) (CAR-OTP-2001-1043) ; S/RES/2181 (2013) (CAR-OTP-2091-0488).

16. Na ndönî, Kubû abâa ngâ atene zo alîngbi tî yêda sô tî löndö na nze tî mvuka 2013 tî sî na nze tî kakaüka 2014, âanti-Balaka, sô na yâ nî âturûgu tî gbe tî Alfred Yekatom, ague tî sâla âyê tî ngängü na terê tî âsiwîli mizilmî ngâ na terê tî âzo kuê sô abâa atene âla yê pekô, âla mû mabôko, na âsionî kpälê tî âSeleka. Sô ayeke mbênî pialö wala mbênî porosö tî mbênî bûngbi tî âzo sô ayeke na bibê tî sâla sionî na âmizilmî na BANGUI ngâ na yâ tî kötâ-ködörö-kömändâ okü sô ayeke na do tî Bêafrîka, so ayeke tîngâ na külâ (wala vengeance) tî gino sô âseleka âsâla (Surâ 7-2-a du Statut)⁷⁰. Birâ sô âanti-Balaka asâla na yâ do tî Bêafrîka kûê ayeke gî na terê tî âmizilmî, âsälängö âyê tî ngängü sô ayeke na lëgë tî bogoma tî âturûgu sô ayeke tî pûsu âzo tî tene âla hön na mbênî ndo ndê, âfängö-zo, âdörököngö-zo, ângbänzingö-zo tî dutî yamba, âgîrisängö âzo na ngängü, ânzîngö âgbâ tî âkûngbâ tî âda tî âmizilmî ngâ na âkûngbâ tî âda-büzê tî âla, âfängö âmoskêe (âdanzapâ tî âmizilmî), âfängö âda tî âmizilmî, sô afa atene âyê nî sô âsâla nî na ndo kûê gî na marâ kodê nî ôko sô.⁷¹ (Surâ 7-1 tî Mberegü).

17. Kubû amâ na bê sô âlêyêfandâ sô afa na yâ tî mbëtî tîängö-zo nî, sô na yâ nî âdepâ tî âwakambisa sô CPI amû ngâ na âdepâ tî âmbênî zo ndê ndê, âpuse tondo sô ândokua tî Dôngbi tî âködörö-ôko (ONU), âbûngbi sô ayeke na gbe tî letâa pepê ngâ na âsango sô âda-sango avûnga nî, alîngbi tî amû lëgë na zo tî mä na bê sô mbênî birâ na lëgë tî ngombe asî na yâ tî ködörö nî, sî ayeke birâ tî pöpö-ködörö pëpe, sî atö lito gbânî gbânî na ndo kuê na terê tî âsiwîli.

18. **Âgino.** Sô lo yeke zo tî kötâ kâmba tî âanti-Balaka, na ndö tî mbênî gbâzo sô wüngö tî âla ahön sâki otâ- gbâzo sô alëgbîä na yâ tî BANGUI ngâ

⁷⁰ Bâa fängö-ngbanga *Katanga*, par. 1094 a sî na 1122.

⁷¹ Bâa fängö-ngbanga *Katanga*, par. 1123.

na kötä-ködörö-kömändâ tî LOBAYE-, [AZI MBAGE NI]⁷², abâa atene Alfred Yekatom asâla âgino wara lo mû yângâ tî tene asâla âgino nî:

- a. Alfred Yekatom akomânde âturûgu sô ayeke na gbe tî lo na BANGUI ngâ na âvaka sô anguru nî na tângö tî birä sô âla sâla na 5 décembre 2013 na BANGUI⁷³. Na ngombe tî birä, grenâdi, ngâ na balaka, gbâzo tî Alfred Yekatom atö ndä tî lito kôzo na terê tî âmizilmî tî BOEING, sô na yâ nî, mo wara âwakängö-yê tî garâ tî Boeing ; afâa âsiwîli sô wüngö nî alöndö na 6 asî na 13⁷⁴. Na pekô nî, Alfred Yekatom na âturûgu sô ayeke na gbe tî lo ague na mbâgë tî sângbi lêgë tî Cattin, ndo sô kâ âla tö lito na terê tî âturûgu tî Seleka na âsiwîli, âla fâa âmizilmî asî ösiö na sî âla gî ngâ pëpe lêgë tî hînga wala sô ayeke seleka wala siwîli, âla gbî kuâ tî mbênî zo ôko⁷⁵. Na pekô tî sô âla löndö na vaka tî Cattin, âmbênî âturûgu sô ayeke na gbe tî Alfred Yekatom abe lê tî fâ Michel Djotodia na âmizilmî kûê⁷⁶. Ndâlî tî âbirä sô, âmizilmî tî CATTIN na tî BOEING apere tî kpë na âmbênî ndo ndê wara tî gue na âködörö sô anguru Bêafrîka.⁷⁷.

Töngana abâa âyê kûê sô atene ge, Kubû abâa sô âmbênî yê ayeke da sô alîngbi mû lêgë na zo tî mä na bê atene âkpälë sô adîko na ndûzû ge ayeke gino tî sêhalëzo, sô asâla na yâ tî töngängö lito gbânî na terê tî âsiwîli kuê , tönga na fängö-zo na bibê (Surä 7-1-a tî Mberegü), Gbüngö âzo tî gue na âla na

⁷² CAR-OTP-2054-1480 ; CAR-OTP-2046-0714.

⁷³ CAR-OTP-2041-0741, p. 0750 na 0751, par. 66 a sî na 71.

⁷⁴ CAR-OTP-2041-0741, p. 0751 na 0752, par. 69 a sî na 73 ; CAR-OTP-2047-0257, p. 0263, par. 46 ; CAR-OTP-2048-0757, p. 0762, par. 27.

⁷⁵ CAR-OTP-2041-0741, p. 0752, par. 77 ; CAR-OTP-2048-0112, p. 0112 ; CAR-OTP-2048-0757, p. 0762 na 0763, par. 30 na 31 ; CAR-OTP-2045-0501, p. 0501.

⁷⁶ CAR-OTP-2048-0757, p. 0762, par. 30.

⁷⁷ CAR-OTP-2041-0741, p. 0752, par. 74 ; CAR-OTP-2048-0757, p. 0764 na 0765, par. 39 na 49 ; CAR-OTP-2072-0578, p. 0584, kâmba 212 a sî na 218 ; CAR-OTP-2048-0112, p. 0112.

ngangü na mbênî ndo ndê (Surä 7-1-d du Mberegü)⁷⁸ ngâ na köndängö zo tí sïönî (Surä 7-1-h tí Mberegü)⁷⁹ ; ngâ na âgino tí birä, sô asâla na yâ tí birä sô ayeke tí pöpö-ködörö pêpe, ngâ na fängö-zo na bibê, (Surä 8-2-c-i tí Mberegü) ngâ na töngö lito na bibê na terê tí âsiwîli (Surä 8-2-e-i tí Mberegü)⁸⁰.

Kubû amä na bê sô âlêyêfandâ sô amû nî tí ne hûnda sô, sô na nâ yâ nî [AZI MBAGE NI] ngâ na âdepä tí âwakambisa sô CPI wala sô âmbênî âzo alokôto nî, alîngbi tí fa dandara atene bîanî âgino sô kûê asî.

- b. Na pekô tí töngängö lito tí 5 tí kakaûka 2013 na Bangui, Alfred Yekatom amû yângâ tí tene azö da ngâ na moskêe tí âmizilmî tí BOEING kôzo nî sî längö 20 tí kakaûka 2013 alîngbi⁸¹. Âzo tí gbe tí lo tönga na Freddy Ouandjio, Habib Beina, caporal tí FACA Junior Kempes, itä tí lo Junior Saragba ngâ na Namkoisse, asâla âginon sô⁸².

Töngana abâa âyê kûê sô atene ge, Kubû abânza atene, âyê sô kûê afa nî sô ayeke âgino tí sêhalëzo sô asâla nî na yâ tí

⁷⁸ Bâa Kubû tí kôzokua I, *Request under Regulation 46(3) of the Regulations of the Court, Decision on the "Prosecution's Request for a Ruling on Jurisdiction under Article 19(3) of the Statute"*, 6 nvuka 2018, ICC-RoC46(3)-01/18-37, par. 52 a sî na 61 ; Kubû tí kôzokua II, *Watömbä c. William Samoei Ruto na âmbênî*, Kunipa sô abâa künäsängö âgbâlö alîngbi na penzësurä a) na b) tí sura 61-7 tí Mberegü tí Rome, 23 nyenye 2012, ICC-01/09-01/11-373-tFRA, par. 244 na 245.

⁷⁹ Bâa Kubû tí kôzokua III, *Sêndo na Ködörösêse tí Burundi*, Kunipa sô abâa hûnda tí bëmbëngö ndo na ndô Sêndo tí Burundi, sô amû nî alîngbi na sura 15 tí Mberegü tí Rome (« Kunipa sô abâa Burundi »), 9 nabändurü 2017, ICC-01/17-9-Red-tFRA, par. 130 a sî na 133.

⁸⁰ Bâa Kubû tí kôzokua II, *Watömbä c. Bosco Ntaganda*, Kunipa amû nî alîngbi na penzësurä a) na b) tí sura 61-7 tí Mberegü tí Rome, sô abâa âgbâlö sô Watömbä azâa na li tí Bosco Ntaganda, 9 fôndo 2014, ICC-01/04-02/06-309-tFRA, par. 45 a sî na 47 ; Fängö-ngbanga *Katanga*, par. 800 a sî na 803.

⁸¹ CAR-OTP-2047-0257, p. 0267, par. 73 ; CAR-OTP-2041-0741, p. 0749, par. 53 na 54.

⁸² CAR-OTP-2041-0741, p. 0749 na 0750, par. 53 na 63.

töngängö lito gbânî na terê tí âsiwîli na ndo kuê, mbîlîmbîlî köndëngö zo tí sionî (Surä 7-1-h tí Mberegü) ; ngâ na gino tí birä sô asâla na yâ tí birä sô ayeke tí pöpö-ködörö pëpe, mbîlîmbîlî bübängö na sälängö sionî gbânî na mbänä na terê tí âda tí sämbëlängö-Nzapä⁸³ ngâ na bübängö kûngbâ tí âzo sô âla na âla amä terê pëpe (Surä 8-2-e-xii tí Mberegü)⁸⁴.

Kubû amä na bê sô âlêyêfandâ sô amû nî tí ne hûnda nî, sô na yâ nî âdepä tí âwakambisa sô CPI alokôto nî, alîngbi tí fa dandara atene bîanî âgino sô asâla tënë nî asî.

- c. [AZI MBAGE NI]⁸⁵. [AZI MBAGE NI]⁸⁶. [AZI MBAGE NI]⁸⁷. [AZI MBAGE NI]⁸⁸. [AZI MBAGE NI]⁸⁹. [AZI MBAGE NI]⁹⁰. [AZI MBAGE NI]⁹¹ [AZI MBAGE NI]⁹². [AZI MBAGE NI]⁹³.

Töngana abâa âyê kûê sô atene ge, Kubû abâa sô âmbênî yê ayeke na yâ nî sô alîngbi mû lëgë na zo tí mä na bê atene âkpälë sô adîko na ndûzû ge sô ayeke gino tí sêhalëzo, sô asâla na yâ tí töngängö lito gbânî na terê tí âsiwîli na ndo kuê, mbîlîmbîlî kängängö âzo wala kängängö lëgë tí tene zo adutî

⁸³ Kubû tí kôzongbanga VIII, *Watömbä c. Ahmad Al Faqi Al Mahdi*, Fängö-ngbanga tí kânga, 27 nvuka 2016, ICC-01/12-01/15-171-tFRA, par. 13 a sí na 17.

⁸⁴ Bâa Fängö-ngbanga *Katanga*, par. 887 a sí na 897.

⁸⁵ CAR-OTP-2048-0171, p. 0176, par. 36 ; CAR-OTP-2041-0741, p. 0753, par. 85 ; CAR-OTP-2058-0200, p. 0203, par. 19.

⁸⁶ CAR-OTP-2053-0086, p. 0089 na 0090, par. 18 a sí na 26.

⁸⁷ CAR-OTP-2053-0086, p. 0090, par. 27 a sí na 31.

⁸⁸ CAR-OTP-2054-1136, p. 1143, par. 37 na 38.

⁸⁹ CAR-OTP-2054-1136, p. 1143, par. 37 na 38 ; CAR-OTP-2053-0086, p. 0091, par. 35 na 36.

⁹⁰ CAR-OTP-2054-1136, p. 1143 na 1144, par. 39 a sí na 43 ; CAR-OTP-2053-0086, p. 0091, par. 38.

⁹¹ CAR-OTP-2054-1136, p. 1147, par. 60 na 61 ; CAR-OTP-2053-0086, p. 0091, par. 48 a sí na 51.

⁹² CAR-OTP-2054-1136, p. 1143, par. 38 ; CAR-OTP-2053-0086, p. 0091, par. 37.

⁹³ CAR-OTP-2053-0086, p. 0092, par. 47.

yamba (Surä 7-1-e tî Mberegü)⁹⁴, nönöngö-zo (Surä 7-1-f tî Mberegü), köndöngö zo tî sionî (Surä 7-1-h tî Mberegü), âgirisängö-zo na ngangü (Sura 7-1-i tî Mberegü)⁹⁵, ngâ na ambênî kodê tî bingö bübâ na terê tî zo (Surä 7-1-k tî Mberegü) ; ngâ na âgino tî birä sô asâla na yâ tî birä sô ayeke tî pöpö-ködörö pëpe, nönöngö-zo. Sionî yê kûê sô zo alîngbi tî sâla na mbänâ tî tene âzo abâa ngangü pâsi ndâli nî, (Surä 8-2-c-i tî Mberegü), ngâ na fängö mbênî mbägë tî terê tî zo (Surä 8-2-c-i wala 8-2-e-xi tî Mberegü).

Kubû amä na bê sô âlêyêfandâ sô amû nî tî ne hûnda sô, sô na yâ nî âdepä tî âwakambisa sô CPI alokôto nî, alîngbi tî fa dandara atene bîanî âgino sô kuê asî.

- d. Na töngö-ndâ tî nyenye 2014, Alfred Yekatom a gue na âturûgu tî gbe tî lo na finî kändö na BIMBO, na yângâ tî gbagbara tî PK9, lêgë tî MBAÏKI⁹⁶. Lo bi ngâ barière na yângâ tî gbagbara sô sî âzo kuê adu tî fûta sî awara lêgë.⁹⁷

Töngana abâa âyê kûê, Kubû amä na bê sô âlêyêfandâ sô Watömbä amû nî tî ne hûnda sô, na kâpa sô, alîngbi pepë tî fa dandara atene bîanî âkpälë sô adîko ge ayeke âgino sô asâla nî yâ tî töngängö lito gbânî na terê tî âsiwîli na ndo kuê, tönga na köndöngö zo tî sionî (Surä 7-1-h tî Mberegü) ; ngâ na gino tî birä sô asâla na yâ tî birä sô ayeke tî pöpö-ködörö pëpe, mbîlîmbîli gino tî nzingö gbâ tî âyê na ngangü (Surä 8-2-e-v tî Mberegü).

⁹⁴ Bâa Kunipa sô abâa Burundi, par. 68.

⁹⁵ Bâa Kunipa sô abâa Burundi, par. 117 a sî na 121.

⁹⁶ CAR-OTP-2048-0171, p. 0181 na 0182, par. 61 ; CAR-OTP-2048-0171, p. 0186, par. 89 ; CAR-OTP-2059-1546, p. 1557, kâmba 381 ; CAR-OTP-2055-2610, de [00:01:14] a sî na [00:03:04].

⁹⁷ CAR-OTP-2048-0171, p. 0183, 0184 na 0186, par. 74 na 89 ; CAR-OTP-2050-0654, p. 0665, par. 79 ; CAR-OTP-2001-6251, p. 6294.

- e. Na längö 10 tî nyenye 2014 wala na mbênî längö sô ndurü na nî, Alfred Yekatom amû yângâ na âbgâzo tî lo tî gue na mbâgë tî MBAÏKI⁹⁸. Na längö 11 tî nyenye 2014, âzo tî gbe tî Alfred Yekatom ahön na lëgë tî MBAÏKI ; âla mü kêtê ködörö tî SEKIA, NDANGALA, BIMO, KAPOU, BOSSONGO na PISSA⁹⁹. Âgbâzo tî Alfred Yekatom azîa âbarière na ândo tônga na SEKIA, BIMON ngâ na PISSA sô zo adu tî fûta âla sî lo hön¹⁰⁰.

Tôngana abâa âyê kûê, Kubû amä na bê sô âlêyêfandâ sô Watömbä amû tî ne hûnda sô, na kâpa sô, alîngbi pepë tî fa dandara atene taâ tene bîanî âkpälë sô adîko ge ayeke âgino tî sêhalëzo sô asâla nî yâ tî tîngängö lito gbânî na terê tî âsiwîli na ndo kuê, köndëngö zo tî sîönî (Surä 7-1-h tî Mberegü) ; ngâ na gino tî birä sô asâla na yâ tî birä sô ayeke tî pöpö-ködörö pëpe, mbîlîmbîlî nzîngö gbâ tî yê na ngangü (Surä 8-2-e-v tî Mberegü).

- f. Na längö 30 nyenye 2014 wala ndurü na längö sô, Alfred Yekatom na âzo tî gbe tî lo alî na yâ tî MBAÏKI.¹⁰¹ Na tângo sô, selesa alöndö na MBAÏKI ahön awe, sî wüngö tî âmizilmî akono ndâli tî sô âla yeke kpë alito tî âanti-balaka na yâ tî âmbênî âkêtê ködörö na âgbâ tî kötâ-ködörö-kömändä tî Lobaye¹⁰². Âzo tî gbe tî Alfred Yekatom abe lê na âmizilmî, âla hûnda na âla tî

⁹⁸ CAR-OTP-2058-0200, p. 0207 na 0208, par. 42.

⁹⁹ CAR-OTP-2063-0369, p. 0375, par. 32 ; CAR-OTP-2072-1039, p. 1057 a sî na 1060, kâmba 613 a sî na 743 ; CAR-OTP-2055-1987, p. 2159 ; CAR-OTP-2001-2308, p. 2343 na 2344.

¹⁰⁰ CAR-OTP-2048-0171, p. 0187, par. 95 ; CAR-OTP-2050-0654, p. 0661, par. 48 ; CAR-OTP-2059-0361, p. 0374 a sî na 0376, par. 69 a sî na 76 ; CAR-OTP-2063-0369, p. 0375, par. 33 ; CAR-OTP-2072-1039, p. 1057 a sî na 1060, kâmba 613 a sî na 743 ; CAR-OTP-2045-0565, p. 0566 ; CAR-OTP-2055-1987, p. 2159.

¹⁰¹ CAR-OTP-2072-0914, p. 0929 na 0932, kâmba 534 na 535 na kâmba 612 a sî na 620 ; CAR-OTP-2072-1068, p. 1077 a sî na 1088, kâmba 288 a sî na 357 ; CAR-OTP-2050-0654, p. 0660 na 0661, par. 44 ; CAR-OTP-2064-0822, p. 0830, par. 4 ; CAR-OTP-2001-0835, p. 0876 na 0884 ; CAR-OTP-2001-5739, p. 5798.

¹⁰² CAR-OTP-2075-1743, p. 1746 na 1747, par. 20 a sî na 23 ; CAR-OTP-2075-1751, p. 1760 na 1761, par. 38 a sî na 41 ; CAR-OTP-2068-0558, p. 0559 na 0560 ; CAR-OTP-2071-0279.

hön ; âla sâla mabôko akpa abâa atene fängö gô tî zo ¹⁰³. Mängö mbeto tî yê sô alîngbi tî sî, tî tö ndâ nî na 6 tî folondigi 2014 tóngana sô, âmizilmî siwîli tî MBAÏKI mîngî nî kûê, ahônga âla tî kpê tî gue na TCHAD ngâ na âmbênî âgbâkôdörö ; âturûgu tî TCHAD lâ abata âla tî hön na nî na yâ tî âmbênî kôdörö tî Bêafrika¹⁰⁴. Âzo tî gbe tî Alfred Yekatom abuba ngâ da tî âmizilmî na âmosekê tî MBAÏKI¹⁰⁵.

Na bängö âyê sô kuê asâla tënë nî, kubû abânza atene tënë nî ane alîngbi tî tene zo amâ na bê atene âlî sô asâla tënë nî kôzo ayeke gino tî sêhalëzo, sô asâla nî na yâ tî lito gbânî gbânî na terê tî siwîli na ndo kuê, mbîlîmbîlî müngö âmbênî âzo tî gue na âla na mbênî ndo ndê, wala püsüngö âla na ngangü tî gue na mbênî ndo (surâ 7-1-d tî Mberegü) ngâ na kôndëngö zo tî sïönî (surâ 7-1-h tî Mberegü) ; ngâ na gino tî birä, sô asâla nî na yâ tî birä sô ayeke tî pöpö-kôdörö pëpe, mbîlîmbîlî müngö âsêngê âzo tî gue na âla na mbênî ndo ndê (surâ 8-2-e-viii tî Mberegü), tóngö lito na sïönî bibê na terê tî âda tî sämbëlängö nzapâ (surâ 8-2-e-iv tî Mberegü) ngâ na bübängö âkûngbâ tî âzo sô lo na âla amâ terê pëpe (surâ 8—e-xii tî Mberegü).

Kubû ayêda atene âyêfandâ sô afa tî ne hûnda, sô na yâ nî mo wara âdepä tî âwakambisa sô CPI alokôto nî, wala sô âmbênî zo ndê amû nî, âdokimâ puse tî ONU na âtondo tî âdôngbi, alîngbi tî fa atene lêgê ayeke da tî tene zo amâ na bê atene bîânî asâla âgino nî.

g. Na ndânî, tî löndö na nze tî kakaûka 2013 wala ndurü na längö sô, ayôro kêtê môlengê na yâ tî gbâzo ngbiii asî na kûkurû tî

¹⁰³ CAR-OTP-2075-1743, p. 1745, par. 10 na 15 ; CAR-OTP-2075-1751, p. 1759 na 1760, par. 33 a sî na 35.

¹⁰⁴ CAR-OTP-2029-0399, p. 0425, par. 172 ; CAR-OTP-2072-0946, p. 0947, 0948, 0952 a sî na 0954 na 0965 a sî na 0970, kâmba 24 a sî na 73, 211 a sî na 254, na 687 a sî na 866.

¹⁰⁵ CAR-OTP-2041-0741, p. 0748, 0749, 0751 na 0754, par. 51 a sî na 57, 68 na 94 ; CAR-OTP-2054-1136, p. 1143, par. 35 a sî na 38.

2014 wala ndurü na längö sô ; asë kändö tî âkêtê môlengê-kôli sô ngû tî âla ayeke na gbe tî ngû 15 na yâ tî kêtê da-mbëti Yamwara, sî ngâ na âmbênî âkändö na âbarière sô ayeke na gbe tî Alfred Yekatom, mbîlîmbîlî ngâ na SEKIA na PISSA ¹⁰⁶. [AZI MBAGE NÎ] ¹⁰⁷.

Töngana abâa âyê kûê sô atene ge, Kubû abânza atene âli sô kûê adîko sô afa dandara atene taâ tene sô bîanî âkpälê nî ayeke âgino tî birä sô asâla na yâ tî lito sô ayeke tî pöpö-ködörö pëpe, mbîlîmbîlî gino tî müngö âkêtê môlengê-kôli sô ngû tî âla ayeke na gbe tî ngû 15 tî yöro na yâ tî kua tî birä (Surä 8-2-e-vii tî Mberegü).

Kubû amä na bê sô âlêyêfandâ sô amû nî tî ne hûnda sô, sô na yâ nî âdepä tî âwakambisa sô CPI [AZI MBAGE NI] alokôto nî, alîngbi tî fa dandara atene bîanî âgino sô kuê asi.

19. **Särängö-yê tî Alfred Yekatom.** Alfred Yekatom asâla âgino sô adîko ge [AZI MBAGE NI], sô afa atene lo sâla sïönî na âmizilmî ngâ na âzo sô kûê lo bâa âla töngana âwa-müngö mabôko na âseleka wala âzo sô kûê ayeke wandê, na BANGUI ngâ na do tî Bêafrîka. Alfred Yekatom, bâda-kömändä tî lo, sô na yâ nî Freddy Ouandjio, ngâ na âzo tî gbe tî lo afa polêlê sô âla yeke na sïönî bibê na ndö tî âmizilmî ¹⁰⁸. Na sâlängö âtênê tî sïönî, Alfred Yekatom amû yângâ na âzo tî gbe tî lo tî fâ âseleka na âmizilmî ngâ na tî zö âda tî âmizilmî tönga na sô âla kîri na ködörö tî âla. Lo mû ngâ yângâ tî fâ mosokêe tî BOEING, tî nôno, tî fâ âmizilmî ngâ na âzo sô kûê abâa âla tönga na

¹⁰⁶ CAR-OTP-2041-0741, p. 0746, 0747 na 0748, par. 36, 37, 43 na 48 ; CAR-OTP-2050-0654, p. 0658, 0659 na 0665, par. 33, 79, 81 na 83 ; CAR-OTP-2064-0822, p. 0828, par. 29 ; CAR-OTP-2076-0130, p. 0138 a sî na 0140, kâmba 287 a sî na 346.

¹⁰⁷ CAR-OTP-2041-0741, p. 0746, 0747 na 0748, par. 36, 37, 43 na 48 ; CAR-OTP-2050-0654, p. 0658, 0659 na 0665, par. 33, 79, 81 na 83 ; CAR-OTP-2064-0822, p. 0828, par. 29 ; CAR-OTP-2076-0130, p. 0138 a sî na 0140, kâmba 287 a sî na 346.

¹⁰⁸ CAR-OTP-2058-0200, p. 0207 na 0208, par. 42 ; CAR-OTP-2041-0741, p. 0750 na 0751, par. 66 a sî na 71.

wakängö zo wala traitre ¹⁰⁹. Na mbâgë ngâ, Alfred Yekatom amû na âzo tí gbe tí lo â gbâkûrû tí sâlängö na âgino, lo mû na âla ângombe, lo manda na âla kodë tí sâlängö sïönî ngâ lo mû na âla nginza tí vo ngû tí dädä, kôbe na ngombe ngâ na nginza tí vo na yoro ¹¹⁰ ; lo kângbi kômändëmä na âmbênî âzo tí búngbi tí lo¹¹¹, lo mû yângâ tí tene âzo tí gbe tí lo ague na yâ ti âkêtê- kôdörö ngâ na yâ tí âgbätä, ndo sô kâ âla sâla âgino¹¹². Na mbâgë ngâ, Alfred Yekatom ahînga lânî atene âkêtê môlengê-kôlî sô ngû tí âla ayeke na gbe tí ngû 15 ayeke na yâ tí búngbi tí lo¹¹³. Na mbâgë ngâ, atâ sô lo hînga tënë tí âmbênî âgino, lo kânga lêgë na nî pepë ; ngâ lo sê âwasälängö sïönî sô ayeke na gbe tí lo pëpe¹¹⁴.

20. Ngbanga tí âlêyêfandâ so kûê, Kubû abâa sô âmbênî yê ayeke da sô alîngbi mû lêgë na zo tí mã na bê atene, ôko, Alfred Yekatom asâla âgino sô adîko sô, lo na âmbênî âzo wala na lêgë tí âzo nî sô, wala, lo mû yângâ, lo hûnda, wala lo yâpu sâlängö âgino nî. (âsurâ 25-3-a¹¹⁵, 25-3-b¹¹⁶ na 25-3-c¹¹⁷ tí Mberegü).

¹⁰⁹ CAR-OTP-2058-0200, p. 0207 na 0208, par. 42 ; CAR-OTP-2041-0741, p. 0750 na 0751, par. 66 a sî na 71.

¹¹⁰ CAR-OTP-2050-0654, p. 0662, par. 51 ; CAR-OTP-2064-0822, p. 0830, par. 40.

¹¹¹ CAR-OTP-2050-0654, p. 0662, par. 51 ; CAR-OTP-2064-0822, p. 0830, par. 40.

¹¹² CAR-OTP-2058-0200, p. 0207 na 0208, par. 42 ; CAR-OTP-2041-0741, p. 0750 na 0751, par. 66 a sî na 71.

¹¹³ CAR-OTP-2075-1743, p. 1745, par. 11 ; CAR-OTP-2075-1751, p. 1760, par. 36.

¹¹⁴ CAR-OTP-2072-0946, p.0963 a sî na 0964, kâmba 623 a sî na 645.

¹¹⁵ Bâa Kubû tí kôzongbanga VII, *Watömbä c. Jean-Pierre Bemba Gombo na âmbênî*, Fängö-ngbanga sô afâa nî alîngbi na sura 74 tí Mberegü, 19 ngberere 2016, ICC-01/05-01/13-1989-Red-tFRA, par. 64 a sî na 71 ; Fängö-ngbanga *Katanga*, par. 1398 a sî na 1416 ; Kubû tí kôzokua II, *Watömbä c. Germain Katanga na Mathieu Ngujolo Chui*, Kunipa sô abâa künäsängö âgbâlö, 30 nvuka 2008, ICC-01/04-01/07-717-tFRA-Corr, par. 487 a sî na 539.

¹¹⁶ Bâa Kubû tí kôzokua II, *Watömbä c. Sylvestre Mudacumura*, Kunipa sô abâa mbëti sô Watömbä adë alîngbi na sura 58, 13 lêngoa 2012, ICC-01/04-01/12-1-Red-tFRA, par. 63.

¹¹⁷ Bâa Kubû tí irä, *Watömbä c. Jean-Pierre Bemba Gombo na âmbênî*, *Judgment on the appeals of Mr Jean-Pierre Bemba Gombo, Mr Aimé Kilolo Musamba, Mr Jean-Jacques Mangenda Kabongo, Mr Fidèle Babala Wandu and Mr Narcisse Arido against the decision of Trial Chamber VII entitled*

Kubû amä na bê sô Alfred Yekatom ayeke lânî na piabibê tî siönî ngâ sî lo hînga sô asâla âgino tînga na sô asû na yâ tî mbëtîtokia tî tiängö-zo sô. Na mbâgë ngâ Kubû amä na bê sô Alfred Yekatom i) ahînga sô âgino nî ayeke na yâ tî tîngängö lito gbânî na terê tî âsiwîli wala lo hînga sô âsiwîli ayeke da¹¹⁸, ngâ ii) lô hînga sô asâla âgino na yâ tî birä sô ayeke tî pöpö-ködörö pëpe¹¹⁹. Na tî ûse nî, Kubû amä na bê a tene ndâli tî sô lo yeke na ndö tî âantibalaka, Alfred Yekatom ayeke wayöngö kûngbâ tî gino, tî âgino ôko ôko wala âmbênî âgino na terê nî, ndâlî tî sô lo yeke mokönzi-turûgu lo hînga wala lô lîngbi fadë tî hînga na ngoi nî sô âzo tî bûngbi tî lo antibalaka ayeke tî sâla wala ayeke na bibê tî sâla lânî âgino sô adîko ge ngâ sî lo sâla yê ôko pepë tî kânga lêgë na nî wala tî sê âzo tî gbe tî lo nî (article 28-a du Statut¹²⁰).

21. Kubû amä na bê sô âlêyêfandâ sô amû nî tî ne hûnda sô, alîngbi tî fa dandara atene taâ tene bîanî Alfred Yekatom ayeke wayöngö kûngbâ tî gino.

2. *Gbüngö Alfred Yekatom alîngbi tî dutî nzönî yê (Surâ 58-1-b tî Mberegü) ?*

22. Kubû amä na bê sô, tînga na tî sô alîngbi na Surâ 58-1-b tî Mberegü, gbüngö Alfred Yekatom alîngbi tî dutî nzönî yê tî tene i) lo lutî na gbelê ngbanga ; ii) lô kânga lêgë pepë na bëmbëngö-ndo tî Watömbä wala tî buba zönî tambûla nî pëpe; ngâ iii) lô ngbâ lâkuê sâla pëpe âgino sô atî na gbe ngangü tî Dangbanga. Kubû abâa sô tî tö ndâ nî na 2015, Alfred Yekatom ayeke mbênî zo sô ayeke sâla wala ayeke mû mabôko tî sâla lî sô ayeke tî

“Judgment pursuant to Article 74 of the Statute”, 8 mars 2018, ICC-01/05-01/13-2275-Red, par. 18 a sî na 21.

¹¹⁸ Bâa ngbôngalö 2 tî Introduction aux crimes contre l’humanité (sura 7) na yâ tî Éléments des crimes.

¹¹⁹ Bâa ngbôngalö 3 Introduction aux crimes de guerre (sura 8) na yâ tî Éléments des crimes.

¹²⁰ Bâa Kubû tî kôzokua II, *Watömbä c. Jean-Pierre Bemba Gombo*, Kunipa sô amû nî alîngbi na penzësura a) na b) tî sura 61-7 tî Mberegü tî Rome, sô abâa âgbâlö Watömbä azâa na li tî Jean-Pierre Bemba Gombo, 15 fôndo 2009, ICC-01/05-01/08-424-tFRA, par. 404 a sî na 443.

buba sîrîrî, nzönî-duti wara sêsîrîrî tî Bêafrîka¹²¹. Kubû âbâa ngâ sô 80 % tî ködörö sêse tî Bêafrîka ayeke na gbe tî âkâmâ-turûgu, mbîrîmbîrî âanti-Balaka¹²², sô alîngbi tî mû lêngë na wagbegibê nî tî tîä-ngbanga tîngâ na azîa mabôko na ndö tî lo pèpe. Na mbâgë ngâ, sâlängö âyê tî Alfred Yekatom na yâ tî âlängö sô — Tî täpandë nî, lo mû yângâ na âzo tî gbe tî lo tî bê lë, na ngombe, na âwagbätä tî Bimbo¹²³ — ngâ na kpälë sô asî na bâda-halëzo tî Bêafrîka¹²⁴ afa sô lo yê tî sâla âsionî lî tî ngangü, sî ngbanga tî sô lo yeke kötâzo ngâ lo yeke na kûngbâ, ayeke düti ngangü tî tene lo gâ na gbe tî ngbanga na taâ bê tî lo âmveni. Na mbâgë, Kubû ahînga sô Alfred Yekatom ayeke wabâda-halëzo tî Bêafrîka ngâ lo yeke na ngangü komânde na ndö tî âzo tî gbe tî lo (finî nî wala ngbêne nî) na yâ tî âanti-Balaka, mbîlîmbîlî na kötâködörö-kömändâ tî LOBAYE¹²⁵, sô alîngbi tî mû lêngë na lo tî hînga na tî be lë ngâ na tî sâla sionî na âwakambisa, âsëwä tî âla wala âzo sô kûê sô ayeke mû mabôko na Dangbanga. Na bängö nî, Kubû afa na gîgî sô Alfred Yekatom tîngâ na âzo sô kûê adu tî gâ tî kambisa ayeke längö na Bêafrîka, lo lîngbi tî buba nzönî tambûla tî bembëngö ndö sô a yeke gue sô. Na ndânî, na bängö Alfred Yekatom na yâ tî âlängö sô, mängö-terê na komânde tî lo na ndö tî âanti-Balaka, ngâ na sô Bêafrîka angbâ lâkûê na yâ tî birä, Kubû abâa atene gbüngö lo ayeke nzönî yê tî kânga lêngë na lo tî ngbâ tî sâla agino sô ayeke na gbe ngangü tî Dangbanga. Tîngana abâa âyê kûê sô atene ge, müngö mbëtîtokua tî tîängö-zo sô ayeke tâ nzönî yê.

¹²¹ CAR-OTP-2015-0782, p. 0782 ; CAR-OTP-2074-3246, p. 3247.

¹²² CAR-OTP-2084-1827, p. 1827.

¹²³ CAR-OTP-2084-1827, p. 1827.

¹²⁴ ICC-01/14-22-US-Exp, par. 6.

¹²⁵ CAR-OTP-2051-0393, p. 0400 ; CAR-OTP-2051-0372, p. 0373.

IV. Sêdongo na âmbênî âHûnda

23. Ngbanga tî atënë sô kûê afa na yâ tî Hûnda tî Watömbä, Kubû amä na bê sô tîngä na avûnga mbëtïtokua tî tîängö-zo sô na kâpa sô, sâlängö pekô tî mbëtïtokua tî tîängö-zo nî alîngbi tî duti ngangü. Nî lâ sî Kubû ayêda na sêdongö tî Watömbä ndâli tî Hûnda tî lo, sî abata ôko marä sêdongö teti mbëtïtokua tî tîängö-zo sô, sô tî tënë « mbëtï gbe lîngö, *mbâgë ko*, tî Watömbä », alîngbi na surä 23 *bis* tî lägërëmä tî Dangbanga. Kubû amû lëgë na Watömbä ngâ na Watondo tî vunga mbëtïtokua tî tîängö-zo sô na letäa wala âbûngbi tî pöpö-ködörö, wala tî fa atene mbênî mbëtïtokua tî tîängö-zo ayeke da. Yê ôko, Kubû ayêdä atene na pekô tî gängö na Alfred Yekatom na Dangbanga, alîngbi tî vunga polêlê mbëtïtokua tî tîängö-zo sô, tîngä na alîngbi tî zî mbângë nî.

24. Na mbâgë, Kubû ayêda tî tene ayeke nzônî sî gbänzîngö sô lîngö tî sêsîrîrî tî ONU agbânzi Alfred Yekatom tî gue na tambûla na mbênî ködörö, akânga lëgë pepë tî mü lo na Dangbanga

25. [AZI MBAGE NI]¹²⁶, [AZI MBAGE NI].

NDÂNÎ LÂ, KUBÛ

AMU mbênî mbëtïtokua tî tîängö-zo na terê tî Alfred Yekatom, Wabêafrîka (mbëtï-tî tambûla O00040426), sô adû lo na 23 tî nyenye tî 1975 na Bimbo sî abâa atene lo yeke lîngö na MBAÏKI, PISSA wala BIMBO, ngbanga tî sô Kubû abâa atene kûngbâ tî âgino sô akpa tî tî na li tî lo alîngbi na penzësürä a), b) na c) tî surä l 25-3 ngâ na penzësürä a) tî Surä 28 tî Mberegü, na yâ tî âgino tî fängö-zo na bibê (Surä 7-1-a tî Mberegü), gbüngö âzo tî gue na âla na ngangü na mbênî ndo ndê (Surä 7-1-d tî Mberegü), kängängö âzo wala kängängö lëgë

¹²⁶ ICC-01/14-18-US-Exp, par. 356.

na zo tî duti yamba (Surä 7-1-e tî Mberegü), nönöngö-zo (Surä 7-1-f tî Mberegü), köndöngö zo tî sionî (Surä 7-1-h du Mberegü), gürisängö zo na ngangü (Surä 7-1-i tî Mberegü) ngâ na sälängö zo tönga na nyama (Surä 7-1-k tî Mberegü) sô ayeke gino tî sêhalëzo, ngâ na âlî tî fängö-zo na bibê (Surä 8-2-c-i tî Mberegü), nönöngö-zo ngâ na sälängö zo tönga na nyama (Surä 8-2-c-i tî Mberegü), bübängö têrê tî zo (Surä 8-2-c-i wala 8-2-e-xi tî Mberegü), tönngängö lito gbânî gbânî na têrê tî âsiwîli na ndo kuê (Surä 8-2-e-i tî Mberegü), sälängö sionî gbânî na bibê na terê tî âda tî sâmbëlängö-Nzapä (Surä 8-2-e-iv tî Mberegü), müngö âmölengê tî gbe tî ngû 15 tî yöro na yâ tî kua tî turûgu wala tî gue tî tiri birä na ngombe (Surä 8-2-e-vii tî Mberegü), müngö asiwîli tî gue na âla na ndo ndê (Surä 8-2-e-viii tî Mberegü) bübängö kûngbâ tî âzo sô lo na âla amä terê pëpe (Surä 8-2-e-xii tî Statut) tönga na âgino tî birä sô asâra na ândo ndê ndê na ya tî Ködörö Sêse tî Bêafrîka, mbîlîmbîlî na BANGUI ngâ na kötâ-ködörö-kömändâ tî LOBAYE tî tö atö ndâ nî na 5 tî kakauka tî 2013 asi na août 2014, tönga na sô asû na yâ tî mbëtîtokua tî tiängö-zo sô.

AMU YANGA tî mü lëgê tî vunga wala tî fa tënë tî mbênî mbëtîtokua tî tiängö-zo sô ayeke tî gbe lingö, *mbâgê ko*, sô ayeke gi tî Watömbä, na âletaä wala na âbûngbi kûê tî pöpö-ködörö sô adu tî sâla yê alîngbi na nî ; alîngbi ngâ tî fa tënë tî Hûnda tî watömbâ na âla.

AMU YANGA tî tene avunga mbëtîtokua tî tyängö-zo sô na pekô tî zîngö yê na ya nî tönga na abâa atene yê tî zîngö ayeke dâa gî biakü tönga na amû pakara nî na Dangbanga awe,

AMU YANGA TÎ NGANGÛ na Watondo tî sâla kûê tî tene gbänzingö sô lingö tî sêsîrîrî tî ONU agbânzi Alfred Yekatom tî gue na mbênî ködörö, akânga lëgê pepê tî mü lo na Dangbanga,

AMU YANGA, biakü tōnga na lēgē nī ayeke da, na Watondo i) tī lekere mbēni mbētī-māngbi tī tiāngō na tī mūngō Alfred Yekatom ; na yā tī mbētī-māngbi sō alīngbi tī wara āsango na ādokimāa sō asāla tēnē nī na yā tī āsurā 89-1 na 91 tī Mberegū ngā na surā-kodēlēgē 187 tī lāgērēmā tī kodēlēgē na tī yēfandā, ngā ii) fadē lo tokua mbētī-māngbi na pekō tī māngō terē tī lo na Watōmbā, na ākōtä-zo tī Bēafrīka sō ayeke na sēngangū wala na ākōtä-zo kuē sō ayeke na sēngangū na yā tī ākōdörō sō kûē tēnē nī abāa āla wala na ābūngbi tī pōpō kōdörō alīngbi na 87 tī Mberegū, tī tene āla mû mabōko na Dangbanga tī gbû ngā tī mû Alfred Yekatom.

AMU YANGA TI NGANGU na tango tī mūngō mbētītokia tī tyāngō-zo na ākōtä-zo tī Bēafrīka sō ayeke na sēngangū wala na ākōtä-zo sō ayeke na sēngangū tī ākōdörō sō kûē hūnda sō abāa āla, Watondo ayeke hūnda na āla alīngbi na āsurā 93-1 na 99-1 tī Mberegū, tī kānga lēgē na Alfred Yekatom tī tēngbi terē na āzo na tango sō lo yeke na dakānga.

AMU YANGA na Watondo tī tene na āngōi tī mūngō mbētītokia tī tiāngō zo na ākōtä zo tī Bēafrīka sō ayeke na sēngangū, wala ākōdörō kuē sō alīngbi tī zīa mabōko na ndō tī lo, lo hūnda na āla tī kānga lēgē na Alfred Yekatom tī sāla tēnē na mbēni zo na ndembē sō lo yeke na dakānga ngbiii amû lo na Dangbanga,

AMU YANGA na Watōmbā tī vunga na Datondo āsango sō kûē lo yeke na nī sō alīngbi tī yāpu sālāngō yē na mbētītokia tī tiāngō-zo na tī mūngō sō, ngā na āsango kuē tī mû na Datondo legē tī hīnga yē sō mbētītokia tī tiāngō-zo na tī mūngō sō alīngbi gā na nī na terē tī āwapāsi na āwakambisa.

AMU YANGA na Watondo tī lekere ngā tī vunga na ākōtä-zo tī Bēafrīka sō ayeke na sēngangū wala tī kōdörō kûē sō alīngbi tī tīa lo, mbēni hūnda tī

mângbi sô asâla tënë nî na yâ tî âsurä 93-1-h na 99-1 tî Mberegü, tōnga na sô [AZI MBAGE NI],

AMU YANGA na Watondo tî lekere ngâ tî gbîan mbênî mbëtítokua tî tiängö-zo sô na yângâ tî munzû farânzi sî lo tokua nî na âkötä-zo tî Bêafrîka,

AMU YANGA na Watondo tî zi mbênî beke tetî löpkälë sô ngâ tî tö ndâ tî vüngängö hûnda tî Watömbä (ICC-01/14-18-US-Exp) na yâ tî beke tî sêndo tî löpkälë nî,

AMU YANGA na Watömbä tî fa na kubû na yâ tî lüngö otâ na pekô müngö mbëtítokua tî tiängö-zo sô, wala alîngbi tî vunga mbëtítokua tî tiängö-zo sô na zîngö yê ôko da pepë, wala âsango wa sî alîngbi tî zî na yâ nî kôzo sî avunga na nî polêlê na tângo sô ayeke mû wagbegibê na Dangbanga.

Asâla nî na âyângâ tî angelë ngâ farânzi, sî tî angelë lâ zo adu tî mä na bê na nî.

/akekere/

**Pakara Antoine Kesia-Mbe Mindua,
zûzi mokönzi**

/ akekere /

/ akekere /

Yapakara zûzi Tomoko Akane

Pakara zûzi Rosario Salvatore Aitala

Alâra na lâpôso 17 tî nabändurü 2018

Na La Haye (Pays-Bas)